

29.11.2018

JOHTALUS- JA KOMMUNIKAŠUVDNA-
MINISTERIJA

Árktalaš ruovderáti (~ ruovdegeainnu) oktasaš suomelaš-norgalaš bargojavkku čoahkkin - 4 čoahkkin

Beaivemearri Skábmamánu 27. beaivve 2018

Áigi 09:30 – 12:30

Báiki Stáhtaráđi feastasále, Eteläesplanadi 6, Helsset

Oasseváldit

Lindström Sabina	Hoavda, johtalus- ja kommunikašuvdna-ministeriija
Vihavainen-Pitkänen Marjukka	Johtalusráđđi, johtalus- ja kommunikašuvdnaministeriija
Rinkineva Ville	Allaskuvlahárjehalli, johtalus- ja kommunikašuvdnaministeriija
Rimpiläinen Anni Suvanto Tuomo	Boarrásit ráđđeaddi, Johtalusvirgelágádus Johtalusvuogádatáššedovdi, Johtalusvirgelágádus
Ylinampa Jaakko	Allahoavda, Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš
Jokelainen Timo	Hoavda, Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš
Lohi Timo	Ovddidanhoavda, Davvi-Sámi guovloovttasbarggu gieldaovttastupmi
Paltto Heikki Kvalheim Eirik	I várreságadoalli, Sámediggi Boarrásit ráđđeaddi, johtalus- ja kommunikašuvdnaministeriija
Alvheim Sturla	Boarrásit ráđđeaddi, Norgga ruovderáttedirektoráhta
Selmer Eirik	Boarrásit ráđđeaddi, Finnmárku fylkkagielda
Gjølme Torhild	Eanandoallohoavda, Finnmárku fylkkamánni
Fjellheim Hege Alho-Tousignant Päivi Hupli Anne	Ossodatdirektevra, Sámediggi, Norgga Dulka Dulka

Skábmamánu 27. beaivve 2018 dollojuvvon čoahkkima beavdegirji

Suoma ja Norgga stáhta johtalusáššiid ovddasvástideaddji ministeriijaid ja virgelágádusaid ovddasteaddjit ja álgoálbmot sápmelaččaid ovddasteaddjit deaivvadedje skábmamánu 27. beaivve 2018 árvvoštallat oktasaš suomelaš-norgalaš bargojovkui árktalaš ruovderáti (ruovdegeainnus) addojuvvon bargogohčosa dili.

Bargojavkku bargogohčusin lea joatkit čielggadeami gokko árktalaš ruovderátti (Roavenjárga-Girkonjárga) manná ja dutkat dákkár fidnu ravdaevttuid ja ráhkadit evttohusa fidnu čuovvovaš muttuin. Dán barggu vuodđun lea ovddit čilgehus árktalaš ruovderáti, mii almmustuhttojuvvui njukčamánu 9 beaivve 2018.

Dát lei oktasaš bargojoavkku njealját čoahkkin, vuosttaš dollojuvvui Helssegis miessemánu 30 beaivve, nubbi borgemánu 28 beaivve 2018 Roavenjárggas ja goalmát skábmamánu 6 beaivve Helssegis. Suoma johtalus- ja kommunikašuvdnaministeriija fuolahii čoahkkimii bovdemis ja doaimmai ságadoallin.

1. Čoahkkima rahpan

Čoahkkima rabai ságadoalli Sabina Lindström.

2. Buresboahtinovdanbuktimat

Čoahkkima ságadoalli dajai rahpanságastis, ahte dán čoahkkima váldoulbmil lea ságastallat stivrenjoavkku loahpparaportta árvalussan. Son maid ilmmuhii, ahte maŋgel mearriduvvo leago stivrenjovkui dárbbaslaš ordnet maŋimus čoahkkima vai sáhttago loahpparaportta vádnojuvvot šleađgaboastalonohallama mielde.

3. Áššelisttu dohkkeheapmi

Čoahkkima áššelistu dohkkehuvvui.

4. Vuollebargojoavkkuid raporttaid kommenteren

4.1. Ruhtadeapmi-vuollebargojoavku

Gávnnahuvvui, ahte vuollebargojoavkkuid loahpparaporttat leat juhkkjuvvon stivrenjoavkkuide. Gávnnahuvvui, ahte ruhtadanstruktuvrra ja turismma potentiála gieđahalli sierra čilgehusaid bohtosiid oassi lea váldon bargojoavkku loahpparaportta árvalusveršuvdnii. Čilgehus, mii guoská ruhtadanstruktuvrra, laktojuvvu ollislažžan stivrenjoavkku loahpparaportta čuovusin.

Ságadoalli celkkii, ahte raporta jorgaluvvo nu jođánit go vejolaš suomagillii.

4.2. Lobit ja plánen-vuollebargojoavku

Gávnnahuvvui, ahte raportta árvalusveršuvdna lea juhkkjuvvon bargojoavkku lahtuide. Raportii eai dahkkojuvvu šat mearkkašahti rievdadusat, muhto raportii dahkkojuvvu vel gielalaš dárkkisteapmi ja eará vátnan. Loahpalaš raporta ammustuhttojuvvu Suoma johtalusministeriija prentenráiddus. Raportta vátnan galggašii leat gárvvis vahkus siste, man maŋgel Suoma johtalusministeriija jorgala dan suomagillii.

Raporta lea čállojuvvon Suoma ja Norgga virgedoaimmahagaid ovttasbargun. Gávnnahuvvui, ahte álggos našuvnnalaš plánenproseassat orrot spiehkasteame nuppiineaset, muhto iešalddes plánenproseassain leat olu semmasullasašvuodát, earenoamážit boahhteáiggis daningo Supmii ráhkaduvvo maid 12 jahkái našuvnnalaš johtalusplána, makkár Norggas lea juo dál anus. Lea hui dehálaš, ahte vejolaš joatkkaplánen dáhpáhuvvá lagas ovttasbarggus guovtti riikka gaskka, iige okta riika sáhte ovdánit nuppi riikka jođáneappot.

Daningo Norggas leat johtáhuvvon našuvnnalaš johtalusplána, deattuhuvvui, ahte juos dát

Id Veršuvdnanummár

Johtalus- ja kommunikašuvdna- ministeriija	Doaimmahat Eteläesplanadi 16 (Registrenbáiki) FI-00100 Helsinki	Boastačujuhus PB 31 00023 Valtioneuvosto Suomi	Telefuvdna +358 295 16001	www.lvm.fi ovdanamma.goargu @lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
---	--	---	------------------------------	---

prošeakta ovddiduvvo, de dat galgá heivet Norgga johtalusplána dárkkisteami áigedávvalii ja eavttuide. Dáláš plána dárkkisteapmi gárvána jagi 2019 loahpas. Lea vejolaš, ahte jos dát fidnu ii leat dorvái guhkás ovdánan, de fidnu ii válđojuvvo dán plánii, iige oba čuovvovažžiige. Norgga plána ektui gávnnavuvvui, ahte Suoma 12-jahkásašplána ráhkadeapmi ággahuvvo jáhkehahtti vuoda mielde jagi 2019 ja dat boahtá fápmui 2020. Dálá muttos ii oro jáhkehahtti, ahte Árkálaš gárgarátti (toga-/juná-) válđojuvvošii mielde dán vuosttaš 12-jahkásašplánii.

4.3. Váikkususat lundui ja álgoálbmogiidda -vuollebargojoavku

Dán raportta leat hábmen Suoma ja Norgga eiseválddit. Árvalusat leat bárrásiin ovttahttojuvvome ja sátnehámit válmastallojuvvome. Vuollebargojoavku kommentere barggu vel oanehaččat ja dán maŋŋel raporta gárvána juovlamánu 6 beaivve rádjái.

Raportta bohtosat leat eanas veardádallit. Lea gávnnavuvvon, ahte lánkaásaheapmi, mii guoská luonddu ja álgoálbmogiid, lea Suomas ja Norggas oba mihá muddui ovttalágán, muhto erohusat maid gávdnojit. Stuurimus hástalusán lea diehtit riikkaidgaskasaš soahpamušain ja našuvnnalaš lágain, mat váldet vuhtii álgoálbmogiid. Dása laktásettiin šattai veaháš ságastallan Akwé: Kon -meannudeami dárbbus ja rievttis áigemuttus. Gávnnavuvvui, ahte Suomas meannudeapmi ii vuodđuduva lánkii ja lea leamaš válđoáššis anus vuovdedoalus. Oassi bargojoavkku lahtuin evttohii, ahte sáhtášii leat buorre jurdda cealkit Akwé: Kon -meannudeamis bargojoavkku raporttas. Giddejuvvui maid fuomášupmi, ahte Akwé: Kon -meannudeapmi árvoštallojuvvui eanangoddeláva plánema olis, muhto dat fuomášuvvui ilá divrrasin ávkkiiid ektui.

Sámediggi vuostálastá Árkálaš ruovderáti čáhkadeamis Davvi-Sámi eanangoddelávvi. Gávnnavuvvui, ahte áššáigullelaš váikkususaid árvoštallan ráti váikkususain sámi kultuvrii ja lundui ii leat dahkkon. Easka dan maŋŋel go váikkususaid árvoštallamat leat dahkkojuvvon, sáhtta árvoštallojuvvot ruovderáti válđin eanangoddelávvi. Sámediggi fuomáša, ahte váikkususat sámi kultuvrii eai leat vel árvoštallojuvvon, eaige nolla-molssaeavttu váikkususat leat árvoštallojuvvon áššáigullelašat. Viidáseappot, álgoálbmoga vuoigatvuohta eatnamii ja čáhcái lea ášši, mii galgá dáhkiduvvot. Ovdan buktojuvvui oaidnu das, ahte almmá lassičilgehusaid haganai lea čielggas, ahte fidnus leat eatnatlohkosaš biehtadahkes váikkususat sámiid ealahusaide sihke sin vuoigatvuhtii bargat iežas kultuvrra ja giela mielde.

Bargojoavkui ovddiduvvui diehtu das, ahte eanangotti lihtus lea oktovuogitvuohta (monopola) eanangoddeláva plánemis, ii ministeriija iige dát stivrenjoavku sáhte válđit beali eanangoddelávaprosessi. Goitge, dát proseassa galgá čuvvojuvvot fuolalaččat. Mearriduvvui, ahte bargojoavkku loahpparaporttas galgá deattuhuvvot dat, ahte stivrenjoavkku bargu lea ollásit sierra johtáhuvvon Davvi-Sámi eanangoddeláva válmastallamis. Celkojuvvui ain, ahte dábálaš meannudeapmi lea merket ruovderáttivárrehusaid (ruovdegeaidno-) eanangoddelávaide ja ollašuttit daidda gullelaš álgočilgehusaid. Rievttis muddu vuđolaš váikkususaid árvoštallamii lea infrastuktuvrafidnu maŋit muttus. Stivrenjoavkku bargun lea dušše identifiseret diliid, iige mannat ovttaskasčuogáide.

Bargojoavkkus lei veaháš ságastallan nolla-molssaeavttus ja dan áššáigullelaš árvoštallamis. Gávnnavuvvui, ahte addojuvvon áiggi siste sierra čilgehus ii sáhte ollašuttu juvvot, muhto muhtin lassiedđut sáhttet lasihuvvot nolla-molssaeavttus loahpalaš

Id Veršuvdnanummár

Johtalus- ja kommunikašuvdna- ministeriija	Doaimmahat Eteläesplanadi 16 (Registrenbáiiki) FI-00100 Helsinki	Boastačujuhus PB 31 00023 Valtioneuvosto Suomi	Telefuvdna +358 295 16001	www.lvm.fi ovdanamma.goargu @lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
---	---	---	------------------------------	---

raportii.

5. Stivrenjoavkku raporta

5.1. Oppalašgeahčastat ja fuomášumit

Ville Rinkineva buvtti oanehaččat ovdan árvalusraportta sisdoalu, man maŋnel rahppojuvvui oppalašsággastallan raporttas. Buktojuvvui ovdan, ahte dálá dilis raporta vuodju earenoamážit Suoma dillái ja muhtin lasáhusat Norgga oaidninvuogis lea dárbu lasihit, vai raporttas ožžojuvvo dássedettolaš. Buktojuvvui ovdan, ahte lei leamaš dušše hui oanehis áigi oahpásnuvvat raportii iige raportta suomagiell jorgalus leat lahkage gárvvis.

Dán maŋnel raporta gieđahallojuvvui ja dasa buktojuvvoje fuomášumit kapihttaliid mielde. Mearriduvvui, ahte Norgga ovddasteaddjit buvttadit muhtin árvalusdeavsttaid lasihuvvot raportii Norgga geahččanguovllus ja dilis. Muhtin Supmii čikŋon deavsttat mearriduvvojedje sihkkojuvvot ieš raporttas ja dat mearriduvvoje váldot raportta čuovusin. Kapihtal, mii guoská sápmelaččaid, adnojuvvui ilá oanehažžan. Sápmelaš ovddasteddjiin bivdojuvvui lasi deaksta lasihuvvot raportii. Vuollebargojoavkku, man bargun lea čilget váikkuhusaid lundui ja álgoálbmogiidda, kapihtal bargojuvvo dan maŋnel, go vuollebargojoavkku loahpalaš loahpparaporta lea juhkkujuvvo. Muhtin smávva teknikkalaš rievdadusat gávnnavuvvojedje.

5.2. Bargojoavkku jurddabohtosat ja ávžžuhusat

Raporttastis bargojovvok ii váldde beali, galggašiigo Árkatalaš ruovderáti plánen jotkojuvvot čuovvovaš muddui vai ii. Gávnnavuvvui, ahte dán barggu bohtosat leat bukten ovdan loahppajurddabohtosiin. Dán čilgehusa ulbmilin lei čielggadit čanusjoavkkuid ja oažžut dieđu das, mii galgá váldojuvvot vuhtii vejolaš joatkkaplánemis ja dát ulbmilat leat joksojuvvo.

Čahkkimis sággastallojuvvui vuđolaččat das, mot raporta galgá vádnojuvvot. Mearriduvvui, ahte Suoma johtalus- ja kommunikašuvdnaministeriija ráhkada árvalusdeavstta jurddabohtosiin ja ávžžuhusain, vuhtii válddedettiin sággastallamis ovdan bohtán eatnatlohkosaš oaiviliid ja oaidninvugiid, ja doaimmaha daid bargojovvok lahtuide kommeanttaid várás.

6. Čuovvovaš čoaččimat ja doaibmabijut, mat galget bargojuvvot

Loahpparaporta, masa laktojuvvojit golmma vuollebargojoavkku raporttat, almmustuhttojuvvojit nu jođanit go vejolaš. Suoma johtalus- ja kommunikašuvdnaministeriijas lea ovddasvástádus almmustuhttimis ja ollašuhtá siskkáldas sággastallama áigedávvalis, anedettiin mielas, ahte stivrenbargojoavkku doaibmaáigodat nohká juovlamánu 14 beaivve. Oktasaš guovtti ministeriija preassadieđáhus juhkkujuvvo raportta almmustuhttima olis. Visot materiála almmustuhttojuvvo ministeriijaid ruovttusiidduin..

Loahpparaporta jorgaluvvo suoma-, davvisáme- ja nuortalašgillii. Vuollebargojoavkkuid raporttat jorgaluvvojit suomagillii. Suoma johtalus- ja kommunikašuvdnaministeriijas lea ovddasvástádus jorgalusain.

Mearriduvvui, ahte sággastallan jotkojuvvo šleađgaboastta bakte ja dárbu maŋimus čoaččimii árvoštallojuvvo raportta válmmaštallama ja vátnama olis.

Id Veršuvdnanummár

Johtalus- ja kommunikašuvdna- ministeriija	Doaimmahat Eteläesplanadi 16 (Registrenbáiiki) FI-00100 Helsinki	Boastačujuhus PB 31 00023 Valtioneuvosto Suomi	Telefuvdna +358 295 16001	www.lvm.fi ovdanamma.goargu @lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
---	---	---	------------------------------	---

7. Vejolaš eará áššit

Ságadoalli giittii stivrenjoavkku lahtuid buori ovttasbargus ja aktiivavuodas. Son celkkii, ahte dát lea leamaš hástaleaddji ja miellagiddevaš bargu ja dasa laktásii olu, maid galggai oahppat. Bargu dán ášši olis joatkahuvvá.

8. Čoahkkima loahpaheapmi

Čoahkkima ságadoalli loahpahii čoahkkima d. 11.37.

Id Veršuvdnanummár

Johtalus- ja kommunikašuvdna- ministeriija	Doaimmahat Eteläesplanadi 16 (Registrenbáiiki) FI-00100 Helsinki	Boastačujuh PB 31 00023 Valtioneuvosto Suomi	Telefuvdna +358 295 16001	www.lvm.fi ovdanamma.goargu @lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
---	---	---	------------------------------	---